

Нова стандартизация на теста на Айзенк

Светломир Пенев

New standardization of the test of Eysenck: A study of a large sample test of Eysenck lichenstni for basic properties. The results were compared with results study the same test in 1984 was ascertained statistically significant difference. Drawn are the new norms for the expression of the characters.

Keywords: Eysenck, characteristics, personality, Bulgaria

ВЪВЕДЕНИЕ

Бяха провеждани изследвания с личностния въпросник на Айзенк за установяване на степента на проява на базисните личностни свойства. Изследванията бяха извършени в периода 1996г.до 2010 г. и продължават и понастоящем. Беше използвана българската адаптация на теста ,направена от Паспаланов и Щетински през 1984 г.[1]В хода на тези изследвания се получиха резултати,които ще изложим в настоящия доклад и които наложиха нова стандартизация на българския вариант на теста.

ИЗЛОЖЕНИЕ

Авторите през 1984 г. са направили своя статистическа обработка на получените от тях данни, въз основа на които са изведени и нормите за проява на личностните свойства.

В това изследване са били обхванати 500 жени и 500 мъже.

Средностатистически стойности на резултатите от изследванията на Паспаланов и Щетински през 1984 г.

Таблица 1

Екстроверсия Жени		Невротизъм Жени		Психотизъм Жени		Лъжа Жени	
x	Σ	x	Σ	X	σ	x	Σ
12,04	1	13,25	5,07	2,89	2,69	5,779026	4,513123
Мъже		Мъже		Мъже		Мъже	
x	Σ	x	Σ	X	σ	x	Σ
12,7	4,33	9,69	5,09	3,78	2,94	8,73	4,02

Въз основа на тези резултати, бяха изчислени границите на нормата на проява за всяко свойство в изследването от 1984 г. Тези граници използвахме и ние при нашите последващи изследвания.

Изчислението бе проведено по формулите:

$$\text{степен} = x + \sigma \text{ за степените "по-ниско от средното" и "по-високо от средното"} \quad (1)$$

$$\text{степен} = x - 2 \sigma \text{ за степените "висока" и "ниска"} \quad (2)$$

Така бяха получени следните гранични стойности:

Таблица 2

	Психотизъм		Невротизъм		Екстроверсия		Лъжа	
Ж Е Н И	Брой точки	Степен на проява	Брой точки	Степен на проява	Брой точки	Степен на проява	Брой точки	Степен на проява
	> 6,72	висока	> 17,09	висока	> 14,78	висока	>12,75	висока
	6,72..3,78	По-висока от средната	17,09..12,76	По-висока от средната	14,78..9,69	По-висока от средната	12,75..8,73	По-висока от средната
	3,78..0,84	По-ниска от средната	12,76..8,43	По-ниска от средната	9,69..4,60	По-ниска от средната	8,73..4,71	По-ниска от средната
	< 0,84	ниска	< 8,43	ниска	< 4,60	ниска	< 4,71	ниска
М Ъ Ж Е	> 5,58	висока	> 16,45	висока	> 18,32	висока	> 14,10	Висока
	5,58..2,89	По-висока от средната	16,45..12,04	По-висока от средната	18,32..13,25	По-висока от средната	14,10..10,42	По-висока от средната
	2,89..0,2	По-ниска от средната	12,04..7,63	По-ниска от средната	13,25..8,18	По-ниска от средната	10,42..6,74	По-ниска от средната
	< 0,20	ниска	< 7,63	ниска	< 8,18	ниска	< 6,74	Ниска

Ние проведохме изследвания с помощта на същия тест през 2009-2010 г. Получените резултати бяха обработени статистически и сравнени с тези от 1984 г.

Таблица 3

Резултати от изследването с помощта на теста на Айзенк през 2009-2010

Степен	мъже		Екстроверсия жени	
	Брой	Отн. дял	Брой	Отн. дял
высокая	26	13,90%	49	19,07%
выше ср.	91	48,66%	94	36,58%
ниже ср.	47	25,13%	76	29,57%
низкая	23	12,30%	38	14,79%
Общее	187	100,00%	257	100,00%

Както се вижда, при мъжете преобладава екстроверсията над средно равнище и, а при жените – по-висока от средната и висока степен. Изследвани са 187 мъже и 257 жени. Общият брой на изследваните е 447.

При статистическото сравнение по t-критерия на Стюdent между средните значения на това свойство през 1984 и 2010 г. разликата и при мъжете и при жените е статистически значима (случайна). По тази причина, данните от 1984 г. са валидни и сега.

Таблица 4

Степен	мъже		Невротизъм жени	
	Брой	Отн. дял	Брой	Отн. дял
Висока	6	3,17%	8	3,09%
Над средната	32	16,93%	18	6,95%
Под средната	75	39,68%	45	17,37%
Ниска	76	40,21%	188	72,59%
Общо	189	100,00%	259	100,00%

Както се вижда, и при мъжете, и при жените най-висок относителен дял показва ниската степен на проява на невротизъм.

Сравнението по t-критерия при жените показва стойност 17,87202, което съответства на значима разлика, при което средните стойности от 1984 г. са по-високи. Въз основа на това, може да бъде направен извод, че невротизмът при жените се е понижил съществено, така че нормите от 1984 г. вече не са валидни.

При мъжете $t=14,70$, което означава значимо различие. И тук стойностите от 1984 г. са по-високи, което налага изчисляването на нови норми.

Таблица 5

Степен	Мъже		Психотизъм жени	
	Брой	Отн. дял	Брой	Отн. дял
Висока	158	80,61%	234	87,64%
наде ср.	23	11,73%	21	7,87%
под ср.	14	7,14%	9	3,37%
Ниска	1	0,51%	3	1,12%
Общо	196	100,00%	267	100,00%

.....При свойството психотизъм е налице още по-силно повишение на броя на точките и съответно – на степените ...на проявата на свойството. Високата степен заема преобладаващата част от всички резултати (84,7.6%), а ниската – само 0,86%. Очевидно е, че при това положение „съществуващата скала за измерване проявите на свойството не може да изпълнява функциите си. Това се потвърждава

и от резултатите на статистическото сравнение с данните на Паспаланов и Щетински – стойността на коефициента...t при мъжете възлиза на 11,412,при критично значение за дадените степени на свобода – 1,658, което означава значимо различие.

При жените $t=54,027$, което отново показва значимо различие и необходимост от изчисляване на нови нормативи.

Също така, значимо е различието и при показателя лъжа.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Въз основа на резултатите от изследването бяха съставени нови нормативи за определяне на степента на проява на базисните личностни свойства по теста на Айзенк. При това, беше изоставено делението на нормалната степен на две подстепени – над нормата и под нормата. Границите на проявата, изчислени по (1) бяха обединени в една степен – норма, а стойностите изчислени по(2) – съответно ниска и висока степен на проява.

По такъв начин, разпределението на степените доби следния вид:

Таблица 6

Нови нормативи на проявата на свойствата по теста на Айзенк

Пол	Брой точки				
Ж	Степен	ЕкстрOVERсия	Невротизъм	Психотизъм	Лъжа
	висока	Повече от 17	Повече от 10	Повече от 18	Повече от 12
Н	норма	8 до 17	1 до 10	7 до 18	3 до 13
	ниска	По-малко от 8	По-малко от 1	По-малко от 7	По-малко от 3
М	висока	Повече от 17	Повече от 10	Повече от 17	Повече от 10
	норма	9 до 17	3 до 10	6 до 17	3 до 10
Ж	ниска	По-малко от 9	По-малко от 3	По-малко от 6	По-малко от 3

По такъв начин , беше получена система от нормативи, която да позволява по-точно измерване на базисните свойства на личността, съответстваща на тяхната актуална проява сред българското население.

ЛИТЕРАТУРА

[1].Паспаланов Ив, Щетински Българска адаптация на личностния въпросник на Х.Айзенк Психология ,1984, №5, с.279-292

За контакти:

Доц. д-р Светломир Пенев, РУ «Ангел Кънчев» катедра ППИ, Фак. Природни науки и образование»

Докладът е рецензиран.